

Ukázky vítězných prací ze soutěže SOHI 2021 První kategorie (6. - 7. třída, prima – sekunda), 1. místo

Můj život v době COVIDOVÉ...

Nicolas Jurčo (22. ZŠ v Plzni)

Slovo *covid* je zkratkové slovo, které vzniklo z anglického spojení *coronavirus disease*.¹ Já se jmenuji Nico, je mi 13 let a doba covidová je s námi už neuvěřitelný rok. Je to dlouhá doba, která mi vzala možnost chodit do školy, omezila společenský život, ale nejvíc mi vzala Vánoce. Určitě se ptáte proč? Jsem od malička zvyklý trávit Vánoce na Slovensku s celou rodinou. A tento rok to bylo prvně, co jsme museli zůstat doma. Maminka a tatínek nám udělali krásné svátky, ale chyběla mi babička, dědeček a zbytek rodiny. „Bylo to prostě jiný.“ Už si přeji, ať to skončí, ať jsou všichni lidé zdraví. Mám i jedno pozitivum, 24. 7. budeme mít naše Vánoce na Slovensku. Dědeček slíbil stromeček, babička večeři se vším všudy, tak se na to moc těším. Pro svůj rozhovor jsem si vybral babičku a maminu. Babička – paní Marta. S., 67 let, důchodce – dobrovolník, žije na Slovensku. Rozhovor jsme vedli on-line dne 21. 2. 2021. Mamina – Lenka. J., 41 let, fyzioterapeutka, žije v Plzni, ale pochází ze Slovenska a rozhovor jsme vedli naživo dne 23. 2. 2021 u nás doma.

První rozhovor²:

Nico: Babičko, již rok je tu s námi corona. Nemůžu chodit do školy, vidět se s kamarády. Zajímalo by mě, jak to vnímáš ty?

Babička: Veru, vnůčik můj, je to ťažká doba. Aj my s dedkom vnímame tuto dobu veľmi zle. Najviac nám vadí, že nemôžeme navštevovať Vás, pretože máme uzatvorené hranice. Veľmi nám s dedkom chýbate. Mrzí nás, že táto nemoc prišla. Mnoho ľudí stráca svojich blízkych. Mnohí ostávajú po uzdravení s vážnymi následkami a ich život už nebude nikdy ako predtým.

Ale, tak ako každá negatívna stránka, má aj táto choroba stránku pozitívnu. Vieš čo to je, vnůčik můj?

¹ Akademický slovník současné češtiny, 2021 [on-line]. Ústav pro jazyk český AV ČR [cit. 20. 3. 2021]. Dostupné z <https://slovníkcestiny.cz/covid19.php>.

² Rozhovor Nicolase Jurča s paní Martou S., 67 let, důchodce, žije na Slovensku, 21. 2. 2021 (veden on-line).

Nico: Pozitívni stránku? Nevím, babičko.

Babička: Mnohí z nás si znovu uvedomili, že to najcennejšie, čo v živote máme, je práve zdravie. Že nikomu nepomôžu tašky plné peňazi ak bude chorý. Nikto si ich ani do hrobu nevezme.

Ďalšia pozitívna stránka je, že sa v ľuďoch opäť prejavila solidarita. Mnohí v prvej vlne hneď začali šiť doma rúška a rozdávali do domovou pre seniorov, do nemocníc. Mladí chodili seniorom na nákupy, pomáhali si navzájom. To sa v posledných rokoch volajako vytratilo...

Nico: Vytratilo? Jak to myslíš, babičko?

Babička: No, keď som ja bola v tvojom veku, vládol u nás komunizmus. Neboli takéto preplnené obchody, nebol taký výber topánok, oblečenia a všetkého, ako je dnes. Na pomaranče, ktoré sme si mohli dovoliť len na vianoce som stála vo fronte 3 hodiny. V tej zime.

Oblečenie mi musela šiť moja mama, pretože neboli peniaze na rozhodzovanie. Nebola taká technologia, ako dnes. Nemali sme telefóny, počítače. Najväčšou radosťou pre nás bolo, keď sme sa po škole vrátili domov a mohli sme sa ísť hrať von.

Ale ľudia si navzájom veľmi pomáhali. Sused susedovi pomohol postaviť dom. Keď sa niekomu pokazila žehlička, priniesol ju tvojmu dedkovi na opravu. Dedko nikdy za to nevzal peniaze, ale zato sme od tých ľudí dostali kúsok koláča, zemiaky... Viac sme si pomáhali, dnes sa mnohí o nikoho nezaujímajú, len sami o seba.

Nico: Takže to byla lepší doba?

Babička: To sa tiež nedá takto povedať. V tom období sme nemohli nikam vycestovať, nemohli sme na dovolenku k moru. Mnoho informácii vláda ľuďom schválne neprezradzovala. Ako napríklad, keď vybuchla jaderná elektrárna v Černobyle. Vzduchom sa šírila nebezpečná radiácia a nás nikto nevaroval. Kolko ľudí si dodnes nesie následky, práve prostredníctvom ochorenia ako je rakovina, nádory atď. Ak sa niekomu narodilo postihnuté dieťaťko, tak skončilo v uzatvorenom ústave, aby sa o tom nevedelo, nehovorilo. Panoval názor, že v komunistickej zemi je všetko krásne, všetko dobré a nedeje sa nič nebezpečného. Nesmeli sa o niektorých veciach vôbec hovoriť, lebo ťa mohli zatvoriť do vezenia. Ľudia, ktorí nechceli chodiť do práce, tak skončili vo vezení. Ale tým, že mnoho toho nebolo, ľudia si tak nezávideli.

Nico: Takže to taky nebylo perfektní období...

Babička: Nie, nebolo. Bolo ťažké. Nemali sme coronu, ale komunismus. V tých zákazoch a obmedzeniach sú si obe doby veľmi podobné.

Dnes sme radi, že komunismus skončil a budeme radi, až bude za nami aj corona.

Nico: Děkuji, babičko, mám tě rád.

Babička uvedla pozitiva a negativa, která dnešní doba má. Zároveň se zamyslela nad minulou dobou, kdy lidé neměli tolik věcí a možností jako dnes. Zajímavě hovořila o srovnání komunistické doby a dneška. Doba covidová nám přináší uvědomění si základních hodnot, solidaritu, péči o zdraví. Zároveň nás ochudila o rodinná setkávání, chození do školy a běžný život. Ale ani předchozí doba nebyla ideální.

Druhý rozhovor³:

Nico: Mami, co ty a corona?

Mamina: Já jsem byla nejprve nedůvěřivá. Myslela jsem si, že to vše je nafouklý. Najednou mi volalo víc známých, klientů, kamarádů...a všichni měli strach v hlase. Já se modlila, ať se to vyhne mojí rodině, mým blízkým. A přišel den, kdy jsme onemocněli aj my. Víš, že to nebylo jednoduchý.

Nico: Vím, a moc jsem se o vás bál.

Mamina: Já se taky bála, Nico. A moc ti děkuji za pomoc. Víš v těžkých chvílích života, v nemoci poznáš pouto rodiny a já jsem pyšná a št'astná, že to pouto je v naší celé rodině také silné. Nějak se to ze života vytrácí?

Nico: Vytrácí?

Mamina: Ano, dnes je doba hektická, každý někam pospíchá, nekouká na druhých, nemá ochotu pomoci, porovnává, závidí... Je to moc zvláštní doba. A nejvíc nato trpíte vy, děti.

Nico: My, děti?

Mamina: Já jako dítě jsem přišla ze školy domů, udělala jsem si úkoly a běžela jsem ven. Hráli jsme schovku, skákali švihadlo, gumu, kreslili jsme všelijaké obrázky na chodníky, prostory kolem domů bylo dost a dnes? Dnes samá parkoviště, stavby a děti nemají možnost vyběhnout bez dozoru a obav ven. Vás

³ Rozhovor Nicolase Jurča s paní Lenkou. J., 41 let, fyzioterapeutka, žije v Plzni, 23. 2. 2021 (osobně).

donutila doba trávit víc času na počítači, či telefonu, děti zůstávají doma, ztrácí zájem o pohybovou aktivitu.

Nico: Mami, a co si přeješ?

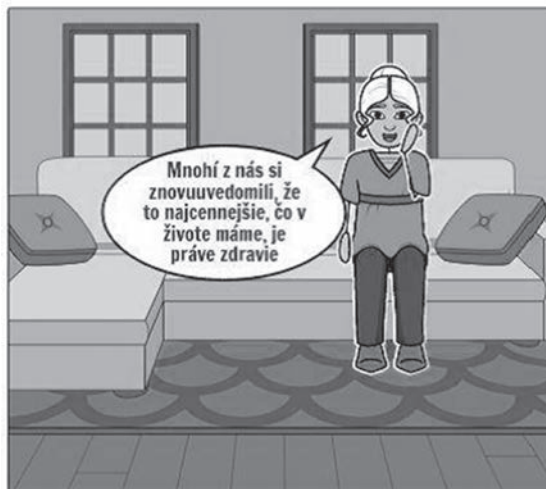
Mamina: Přeju si, aby corona pominula, aby už neničila rodiny, abychom byli zdraví, usmívali se na sebe, mohli chodit do práce a vy do školy, abychom se mohli zhluboka nadýchnout a začat nanovo.

Nico: Děkuji, maminko, mám tě moc rád.

Maminka se zamyslela nad strachem z covidu, ovlivnění našeho rodinného života, rozdíl v možnostech dnešních dětí a toho, kdy byla ona sama malá. I přes to, že se nemůžeme vidět s příbuznými, ověřila doba covidová to, že naše rodina je pevná a jsme si velice blízcí.

**Pamětnice paní Marta S., 67 let, důchodce,
dobrovolnice, žije na Slovensku.**

**Pamětnice paní Lenka J., 41 let, fyzioterapeutka, žije
v Plzni.**

Druhá kategorie (8. - 9. třída, tercie – kvarta), 1. místo

Můj život v době COVIDOVÉ...

Aisha Alwail

Píše se rok 2021. Od 12. 3. 2020 je v České republice opakovaně vyhlášen a prodlužován nouzový stav. Celým světem se šíří neznámý coronavirus, který zabíjí nevinné lidi. Jaký je život v této podivné době? Je omezený pohyb osob, jsou zavřené obchody s výjimkou potravin a sortimentu nutného k přežití. V restauracích je zaveden okénkový výdej jídla. Je zákaz shromažďování osob, nejsou povoleny žádné hromadné akce. Dokonce jsou uzavřeny školy. Výuka probíhá online přes počítače, a to dokonce i výuka na školách uměleckých. Jsou uzamčená divadla, kina, koncertní sály. Je zakázáno zpívat. Přesto dál stoupají počty nakažených a umírají bezbranní lidé. Některé nemocnice kolabují naporem nemocných či nedostatkem personálu.

Jmenuji se Aisha, je mi 13 let a jsem žákyní 8. třídy ZŠ. Nemohu plně rozumět různým hrám, které se rozehrávají mezi jednotlivými politickými stranami ve snaze „uchránit obyvatelstvo“. Jedno ale vím jistě. Již téměř rok jsem neviděla mého tatínka Abdulhamida, aby se smál a radoval v rodinném kruhu. Vlastně ho vidím pouze pár hodin týdně, a to unaveného, vyčerpaného, a buď spí nebo i po telefonu řeší pracovní záležitosti. Můj tatínek je lékař, primář ARO a v současné době nemocniční koordinátor intenzivní péče. Přesto jsem ho požádala o rozhovor, který se uskutečnil 21. 3. 2021.

Když se ve vaší nemocnici objevil první covid pacient, měl jsi strach?

Ne, to jsem opravdu neměl. Jsem lékař intenzivní péče a i v minulosti jsem se setkal a léčil pacienty s prasečí chřipkou a jinými viry, kde nemoc měla podobný průběh, a z této doby jsem byl zvyklý pracovat i v ochranných oblecích.

Vyprávěl jsi mi, že když jsi byl malý, zažil jsi v Jemenu válku. Dá se současná situace nějak srovnat?

Tehdy v 80. letech mi bylo 9 let a měl jsem štěstí, že moje rodina nepodléhala panice. V Jemenu probíhají nejrůznější boje téměř nepřetržitě, takže lidé si přivykli nejistému životu. Ve válce si nikdo není jistý svým životem, kdežto v současné době, pokud lidé dodržují určitá hygienická pravidla a celkově se chovají zodpovědně a ohleduplně, nemusí se o svůj život bát.

Co ti tato doba vzala a co ti dala?

Rozhodně mi vzala rok rodinného života, vzala mi můj volný čas, spánek, koníčky, vzala mi čas na přátele. A co mi dala? Spoustu stresu, vyčerpání, únavy a také zkušeností, jak reagovat ve vypjatých krizových situacích.

Co tě v této době nejvíce překvapilo?

Asi chování lidí. Před rokem, když u nás bylo pár nakažených, lidé panikařili, skupovali potraviny, udávali sousedy, že nenosí roušky, báli se vycházet na ulici. Dnes, když se covid rozšířil a umírají lidé, mnozí nedodržují zavedená bezpečnostní pravidla a z mnohých se stali sobci. Když jsme začali v nemocnici s očkovaním, všichni obdrželi přesné instrukce, kdy se mají dostavit, přesto se shlukovali již od rána, aby se na ně dostalo, a vůbec jim nevadilo, že brání v provozu nemocnice a ohrožují nejen sebe, ale i ostatní. To je jen jeden z příkladů.

Kdybys měl možnost cokoliv ve zdravotnictví v současné době změnit nebo upravit, co by to bylo?

V současné době mně nejvíc vadí to, že pacienti s covid onemocněním mají přednostní zacházení. Zaměstnávají personál téměř ve všech nemocnicích, zatímco se zapomíná, že u nás jsou i pacienti s jinými vážnými onemocněními. Dále mi vadí, že se do přetížených nemocnic s nedostatkem personálu přidalo i očkování. Myslím si, že by se tato činnost hravě zvládla ve spolupráci s obvodními lékaři. Složili Hippokratovu přísahu stejně jako nemocniční lékaři, a zatímco lékaři v nemocnicích slouží nepřetržitě několik dní v celku a rodinu často vidí až po čtyřech dnech, obvodáři drží svoji pracovní dobu od - do každý den. Pokud se vymlouvají, že nebyli očkováni, to vidím za další nedomyšlenost, když si uvědomím, že byli přednostně očkováni lidé v ústavech, kde se mohla zajistit jejich izolace. Vadí mi, že se coronavirus stal nástrojem pro politikaření, pro bohatnutí vyvolených lidí z respirátorů, vakcín apod., zatímco ostatní průmysl stagnuje. Vadí mi, že v žádném případě není docenována práce poctivého svědomitého zdravotnického personálu, který drží české zdravotnictví a mnohdy své přetížení a stres odnáší svými zdravotními problémy nebo úplným vyhořením.

Tatínku, děkuji Ti za rozhovor a za čas, který jsi mi věnoval.

O druhý rozhovor jsem požádala moji sestru Amirku, která studuje v kvintě na gymnáziu, a kromě toho je výbornou houslistkou. V roce 2019 v rámci projektu „Muzikantská naděje“ spolupracovala s Plzeňskou filharmonií. Společně s filharmonií odehrála velmi úspěšný koncert. Pak se objevil coronavirus a naděje na pokračující spolupráci byla zastavena. I jí jsem položila otázky, jak se jí vede v současné době.

V současné době jsou zavřené školy, včetně ZUŠ. Kdyby sis mohla vybrat, jestli pokračovat ve výuce online nebo se vrátit do lavic, co by sis vybrala a proč?

To není lehká otázka. Na jedné straně se mi stýská po spolužácích, na straně druhé se musím přiznat, že mi online výuka vyhovuje, a to hned z několika důvodů. Ušetřím více času na cvičení na housle, protože mohu využít volný čas mezi hodinami, také jsem se naučila samostatně vyhledávat informace ke studiu, mohu se hlouběji věnovat tématům, která mě zajímají a mohu lépe nakládat s mým časem při řešení úkolů. Co mi nevyhovuje, to jsou online hodiny houslí. Z mého pohledu taková výuka opravdu dostatečná není, protože při současné technice se zvuk nepřenáší tak jasně a hlavně nemám možnost hrát s klavírním doprovodem. Také nejsou žádné komorní ani orchestrální hry. A to mi moc chybí.

Tím jsi mi nahrála na druhou otázku, co v této době nejvíce postrádáš a o co přicházíš?

No to je jasné. Celý můj život provází hudba. Hudba je pro mne vším, takže co mi opravdu moc chybí, to jsou koncerty. Nejenom ty, na kterých vystupuji, ale také ty, které jsem si vychutnávala jako posluchač. Prostě hudba naživo je nenahraditelná a vůbec se nedá srovnat se záznamem. Tam chybí ta celková atmosféra, která je pokaždé jiná, a hlavně na živém koncertě dochází k přenosu blahodárné energie, a to je asi přesně to, co v současnosti postrádám. O co jsem přišla? Tak chystala jsem se na celostátní houslovou soutěž, s Plzeňskou filharmonií jsme měli odehrát koncerty v Sušici a v Plzni, s triem Baroque jsme měli natáčet CD, o to jsi přišla i ty (pozn. - v triu hraji i já), v současné době bylo všechno zrušeno, co bude dál asi nikdo netuší. Ale abych pořád nemluvila o hudbě, tak co takové taneční? Letos jsem se na ně těšila. Nebo jsem se těšila i na tvůj absolventský koncert. To už jsme zase u hudby. (smích)

Ano, plně s tebou souhlasím. Také jsem rok předem plánovala svůj první celovečerní koncert, ale na rozdíl od tebe jsem už ztratila naději i motivaci k jeho přípravě. Myslíš si, že se lidé v této době nějak změnili nebo i ty sama?

Za druhé lidi mluvit nemůžu, ale za sebe bych řekla, že jsem nějak celkově zpomalila a trochu zputšla. Nic mě nenutí, abych se každý den upravovala, více času spím a odpočívám. Dříve jsem vstávala v 6 hodin, abych se připravila do školy, po škole jsem někdy i bez oběda běžela do hudebky, domů se vracela okolo 7 večer, když byly koncerty, tak i okolo 22 hodiny. S filharmonií byly čtyři hodinové zkoušky i o víkendech. Teď nic, takže bych měla mít spoustu času, ale ještě se mi nestalo, že bych neměla co dělat. Je pravda, že doma víc cvičím sólové

skladby, ale na druhé straně mám pocit, že nás učitelé úkolují více složitými úkoly a projekty, které by nám za normálního provozu nikdy nedávali. Pakliže chci úkol poctivě vypracovat, dohledávám informace a strávím u něho opravdu hodně času. Sice jsem se naučila samostatnosti, trpělivosti, dozvídám se spoustu nových informací, ale když nám výuka online trvá někdy i 8 hodin vcelku a pak mám ještě pracovat na PC, bolí mne oči, hlava a jsem celkově unavená, takže jdu spát a nevyužiji svůj čas tak, jako dříve.

Ráda bych se tě zeptala, na co se nejmíc těšíš, až tato doba skončí, i když asi znám tvoji odpověď.

(smích) No to je jasné. Na koncerty a zase koncerty. Těším se, až si obléknu koncertní šaty a vystoupím před publikem. Nikdy bych neřekla, jak moc mi ta atmosféra bude chybět. Zrovna mně, které je před každým koncertem špatně a prožívám vždycky stres. Těším se na trio, kvartet, na orchestr, těším se i na moji korepetitorku, těším se na hodiny houslí, nemohu pochopit, proč sportovci mohou v současné době mít tréninky, proč probíhají fotbalové zápasy, zatímco nemohou být hudební hodiny, kde je v jedné místnosti pouze učitel a žák. Já mám výhodu, že mám dobré základy a umím techniku, takže mohu sama cvičit nové skladby, ale v těžkých místech koncertů, kde je zapotřebí mistrovská technika, tam už mi chybí přítomnost učitele, protože takové detaily při pohybu smyčce prostě přes monitor nelze naučit. A je mi opravdu líto těch dětí, které s hudbou začínají, protože postavení ruky, správné táhnutí smyčce a další techniku, tu prostě přes PC naučit nelze. Děti se naučí špatné návyky a podle mne už nikdy nedohoní tyto dva školní promrhané roky. Kéž by si to vláda uvědomila a při nejbližším uvolňování alespoň otevřela ZUŠ pro individuální výuku.

Amirko, děkuji Ti za rozhovor. S Tvými slovy plně souhlasím a vysílám své vroucí prosby do nebes, aby se hudba navrátila zpět na naši zem, protože hudba přináší lidem radost, štěstí, úlevu a mnozí z nás v ní nalézají útěchu a novou energii.

Z obou rozhovorů je patrné, že již více jak rok žijeme životem, který jsme si dobrovolně nevybrali, ale je nám nařizován vládními rozhodnutími. Život občas přináší nelehké chvíle, ale přesto je krásný. Závěrem bych citovala slova publicisty Petra Koubského: „*Můžeme si lehnout a rozplakat se. Lepší je ale vstát, číst a pochopit.*“ Za sebe bych pouze dodala, aby si každý z nás v jakékoliv době zachoval zdravý rozum.

